

STENOGRAFSKE BELEŠKE
NARODNE SKUPŠTINE
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

GODINA 3

BEOGRAD 1933 GODINE

KNJIGA 1

I REDOVNI SASTANAK

NARODNE SKUPŠTINE
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

DRŽAN 9 NOVEMBRA 1933 GODINE U BEOGRADU

PRETSEDAVAO

Pretsednik

Dr. KOSTA KUMANUDI

Sekretar

Dr. DRAGOLJUB JEVREMOVIĆ

Prisutni g.g. Ministri: Predsednik Ministarskog saveta i Ministar poljoprivrede **dr. Milan Srškić**, Ministar bez portfelja **dr. Albert Kramer**, Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja **Ivan Pucelj**, Ministar bez portfelja **dr. Dragutin S. Kojić**, Ministar trgovine i industrije **dr. Ilija Šumenković**, Ministar pravde **Božidar Maksimović**, Ministar bez portfelja **dr. Budislav Grgur Andelinović**, Ministar šuma i rudnika **Pavodar Matica**, Ministar finansija **dr. Milorad Đorđević**, Ministar građevina **dr. Stjepan Srkulj**, Ministar inostranih poslova **Bogoljub Jevtić**, Ministar unutrašnjih poslova **Živojin Lazić**, Ministar prosvete **dr. Radenko Stanković** i Ministar za fizičko vaspitanje naroda **dr. Lavoslav Hanžek**.

POČETAK U 11,15 ČASOVA.

SADRŽAJ:

Pre dnevnog reda: 1 — Čitanje i usvajanje zapisnika I prethodnog sastanka;

2 — Čitanje ukaza Njegovog Veličanstva Kralja o otvaranju sednice Narodne skupštine u II redovnom sazivu.

Govornici: Predsednik Ministarskog saveta **dr. Milan Srškić**.

3 — Komemorativni govor predsednika Narodne skupštine **dr. Koste Kumanudija** povodom smrti bivšeg predsednika francuske vlade **Pola Penleve-a**.

Dnevni red: Utvrđivanje dnevnog reda.

Predsednik dr. Kosta Kumanudi: Otvaram prvi redovni sastanak Narodne skupštine. Izvolite čuti zapisnik prethodne sednice.

Sekretar dr. Dragoljub Jevremović pročita zapisnik prethodnog sastanka.

Predsednik dr. Kosta Kumanudi: Ima li kakva primedba na zapisnik? (Nema) Primedaba nema, zapisnik je primljen. Ima reč predsednik Ministarskog saveta g. **dr. Milan Srškić** (Pljeskanje).

Predsednik Ministarskog saveta dr. Milan Srškić (čita):

M I

ALEKSANDAR I

Po milosti Božjoj i volji narodnoj
Kralj Jugoslavije

Na predlog Predsednika Našeg Ministarskog saveta a na osnovu čl. 32 Ustava i po saslušanju Našeg Ministarskog saveta rešili smo i rešavamo:

Da se sednice Narodne skupštine sazvane u redovan saziv 20 oktobra 1933 godine otvore 9 novembra 1933 godine čitanjem ovoga Ukaza.

Pretsednik Našeg Ministarskog saveta neka izvrši ovaj Ukaz.

20 oktobra 1933 godine
Niška Banja

ALEKSANDAR, s. r.

Pretsednik Ministarskog saveta
i Ministar poljoprivrede
Dr. Milan Srškić, s. r.

(Sleduju potpisi ostalih g.g. Ministara)

(Narodni poslanici saslušali su čitanje Ukaza stojeći i odazvali se burnim pljeskanjem i složnim uzvicima: Živeo Kralj!)

Pretsednik dr. Kosta Kumanudi: Gospodo narodni poslanici, dužnost je jugoslovenske Narodne skupštine da prilikom njegove smrti pomene ime Pola Penleve i oda mu poštovanje i priznanje. (Svi narodni poslanici ustaju sa složnim usklikima: Slava mu!) Veliki naučnik, državnik velikih sposobnosti i čovek velike duše, Penleve je bio od onih Francuza koji su širiinom shvatanja i razumevanja kako apstraktnih tako i realnih problema umeli u najtežim prilikama da nadu rešenja koja su najbolje odgovarala u isti mah i interesima francuskog naroda i interesima opšte čovečanskin. Ne uzimajući politiku ni kao zanat ni kao veštu kombinaciju prolaznih i dnevnih sticaja prilika, on je u nju ušao s verom naučnika u neograničenu moć načela i u stalan progres ljudskih napora; on je u politici ostao do kraja života s uverenjem da samo nezainteresovana služba bitnim narodnim potrebama može jedina da doprinese sredivanju, konsolidovanju i jačanju jedne zemlje.

Na toj liniji ostao je Penleve nepromenljivo od prvog dana pa do smrti i, idući tim putem, učinio je Francuskoj neocenjene usluge na svima visokim mestima na koja ga je uzdigla samo lična vrednost njegova, i ako je pripadao jednoj neznatnoj političkoj grupi. Za vreme rata kao Ministar prosvete, kao Ministar vojni, kao Predsednik vlade u najtežim i najmračnijim trenucima 1915 i 1917, on je, kako je sam u jednom govoru kazao, uvek pred očima imao spasenje i slobodu i svoje zemlje i svih saveznika. Penleve je bio od prvih koji je počeo da priprema jedinstvo komande i fronta i time postao jedan od organizatora konačne pobeđe. Posle rata, kao Predsednik Narodne skupštine, održavajući harmoniju između političkih stranaka, kao Predsednik vlade dopunjujući ugovore o miru Lokarnskim sporazumima, kao Ministar vojni pripremajući i izvodeći reformu vojske prema novim potrebama narodne odbrane, on je bio jedan od najaktivnijih učesnika u izgradnji uvećane Francuske. Ubeden da je vladavina mira među ljudima i bratstva među narodima jedan od glavnih uslova blagostanja, Penleve je pripadao redu onih idealista koji su verovali u taj krajni ideal čovečanstva, ali kao vidovit i predostrožan državnik on je za or-

ganizovanje trajnog mira zahtevao kao prvi i glavni postulat: bezbednost i jemstva. »U sadašnjem stanju sveta, rekao je, u kome toliko zlih sila previru, Francuska kad bi bila razoružana služila bi za neke ne kao primer nego kao mamac«.

Po svojim idejama i po načinu kako ih je sprovodio i primenjivao kao upravljač javnim poslovima i realizator jednog načelnog političkog vjeruju, on nije bio samo građanin Francuske već čovek koga mogu i treba da prisvoje svi prosveteni i slobodoumni narodi sveta.

Za našu zemlju Pol Penleve bio je pouzdan i iskren prijatelj. I kad je zauzimao najvažnije službene položaje i, izvan njih, svojim velikim ličnim uticajem u svim francuskim političkim i naučnim krugovima, on je pružio mnogobrojne dokaze syoga prijateljstva. Da pomenem dve krupne činjenice: 1913, posle Balkanskih ratova, on je zajedno sa jednom grupom francuskih intelektualaca tražio za Srbiju izlaz na Jadransko more i njeno ekonomsko oslobođenje od Austro-Ugarske; 1916, pored Brijana, bio je jedan od inicijatora Soluskog fronta, odakle je poletela pobeđa i sinula sloboda.

Slava imenu Pola Penleve-a!

(Narodni poslanici saslušali su govor Gospodina Predsednika stojeći i odazvali se jednodušnim i složnim usklikima: Slava mu!)

Prelazimo na dnevni red: utvrđivanje dnevnog reda.

Za narednu sednicu predlažem Narodnoj skupštini ovaj dnevni red:

- 1) Izbor Verifikacionog odbora (21 član);
- 2) Izbor Administrativnog odbora (21 član);
- 3) Izbor Imunitetnog odbora (21 član);
- 4) Izbor Odbora za molbe i žalbe (21 član); i
- 5) Izbor Finansijskog odbora (31 član).

Prima li Narodna skupština ovaj dnevni red? (Prima!)

Narednu sednicu zakazujem u petak, 10 novembra, u 10 sati pre podne.

Današnju sednicu zaključujem.

Sednica je zaključena u 11,25 časova.